

**การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3
THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY FOR ACADEMIC
ADMINISTRATION IN BASIC EDUCATION EXPANSION SCHOOLS UNDER
UDONTHANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

อภิญา รัตนโกเมศ*
ดร.ชญญา อภิบาลกุล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 27 คน ครู 265 คน รวมทั้งสิ้น 292 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.94 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดตามลำดับคือ การวัดและประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการและการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 1) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ มีแนวทางการดำเนินการคือ ให้ความรู้แก่บุคลากร ประชุมระดมสมอง ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประสานงาน ส่งงาน และติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ จัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และจัดโครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินการคือ ให้ความรู้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง พัฒนาสมรรถนะด้าน

คำสำคัญ : เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารงานวิชาการ

Keywords : Information Technology, Academic Administration

* นักศึกษาสถิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอน ส่งเสริมการจัดทำแบบเรียน e-Learning และจัดประชุมเพื่อประเมินผลสำเร็จและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินการคือ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน และการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร จัดทำคลังข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งานทั้งในด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล มีแนวทางการดำเนินการคือ อบรมบุคลากรให้สามารถใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล จัดเก็บข้อมูลการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายบุคคล รายวิชา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เก็บหลักฐานการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และจัดประชุมเพื่อประเมินผลความสำเร็จและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the state of information technology use in academic management of Educational Expansion Schools under jurisdiction of Udonthani Educational Service Area office 3, and 2) to study the guidelines of information technology use in developing the academic management system of Educational Expansion Schools under jurisdiction of Udonthani Educational Service Area office 3. The samples were 27 school administrators and 265 teachers, total of 292 persons, by Simple Random Sampling. The instrument for collecting data of this study was The Rating Scale with reliability coefficient 0.94. The questionnaire were collected by the researcher and by mail. Data were analyzed by using Statistical Computer Program including The Frequency, Percentage, Mean, and Standard Deviation.

The research findings found that:

1. For the state of information technology use of The Educational Expansion Schools under jurisdiction of Udonthani Educational Service Area office 3 in planning for academic work, instructional implementation, instructional management, and measurement and evaluation, the overall and each aspect of information technology use were in "High" level in every aspect. The highest level of information technology use ranking in order: measurement and evaluation, instructional implementation, planning for academic work, and instructional management.

2. For the guidelines of information technology use in developing academic work of Educational Expansion Schools under jurisdiction of Udonthani Educational Service Area office 3: 1) planning for academic work, the guidelines of implementation included: to provide knowledge for staff, brainstorming, study and analyze the information technology use, apply regular information technology use in coordination, submitting, and following up, appropriate and recent information technology system organization and continuous information technology use development project, 2) the instructional implementation included the guidelines of continuous knowledge for staff, teachers' development in information technology competency, support for lesson establishment, e-learning and conference for assessment of success and obstacles in information technology use, 3) instructional management, the guidelines of information including: encouragement of research and development in instructional media production and instructional innovation advertisement, instant program installment with material in curriculum, item bank and test analysis, high speed internet system installment, and sufficient computer sets for use both in management and instruction, and

4) measurement and evaluation, the guidelines for implementation included: staff training for using the measurement and evaluation program, systematically and recently keeping information of measurement and evaluation, analyzing individual's learning achievement for each person, subject, and learning substance, systematically keeping evidence of development, and organizing conference for evaluating success and obstacles in implementation.

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ระบุว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้เริ่มนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์การในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารทุกฝ่าย

จะเห็นได้ว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้องค์การสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะนอกจากจะใช้ในการวางแผนควบคุมการทำงานและประกอบ การตัดสินใจอย่างถูกต้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับมหภาค โดยมีระบบสารสนเทศเป็นตัวจักรที่สำคัญที่ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างมากระบบสารสนเทศที่ดี จะช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิต การเข้าถึง การจัดเก็บ และการแพร่กระจายความรู้ (ทวีศักดิ์ กออนันตกูล, 2545) ในด้านการศึกษา ก็เช่นกัน การเตรียมความพร้อมในการย่างก้าวสู่สังคมแห่ง การเรียนรู้ ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การผลิต การถ่ายทอด บูรณาการ และการใช้ความรู้เป็น หัวใจสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

การบริหารวิชาการ คือ จัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการใน 4 งาน คือ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล ส่วนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการใน 4 งาน ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการบริหารจัดการเพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดเวลาในการทำงานและมีความแม่นยำสูง การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบการเรียนการสอนก็ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างชัดเจนขึ้นซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 3 มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้แก่เยาวชนในท้องถิ่น โรงเรียนขยายโอกาสจึงเป็นทางออกหนึ่งของการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนในชนบทที่ห่างไกลได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดทำการสอน 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากการศึกษา การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ต่ำกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษา สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีมากมายหลายอย่าง แต่สาเหตุที่สำคัญอย่างมากคือ ครูขาดการใช้สื่อโดยเฉพาะการใช้สื่อเทคโนโลยีซึ่งเด็กในระดับมัธยมศึกษาจำเป็นต้องสืบค้นข้อมูลเรียนรู้โลกกว้าง การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ปัจจัยในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อที่สามารถพบเห็นได้เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ครูขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความเข้าใจและทักษะการทำสื่อ ICT มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับมีจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางงานวิชาการไม่เพียงพอ บุคลากรที่มีอยู่ก็มีความรู้ความชำนาญในด้านการใช้งานน้อยไม่เห็นความสำคัญกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงส่งผลให้ความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสยังไม่ทัดเทียมสากล การสื่อสารบางครั้งผิดพลาดและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (กลุ่มนิเทศติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3, 2550)

จากปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการและจากกลยุทธ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2552 ข้อ 4 เร่งรัดพัฒนาความพร้อม ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่สถานศึกษา และหน่วยงานการศึกษาในสังกัดเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารภารกิจต่างๆของฝ่ายวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

คำถามวิจัย

สภาพและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 62 โรงเรียน จากพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านดุง อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอพิบูลย์รักษ์ และ อำเภอกุแก้ว แยกเป็นผู้บริหาร 98 คน ครูผู้สอน 974 คน รวมทั้งสิ้น 1,072 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 62 โรงเรียน จากพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านดุง อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอพิบูลย์รักษ์ และ อำเภอกุแก้ว กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 27 คนและ ครูผู้สอน จำนวน 265 คน รวมทั้งสิ้น 292 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ และการเสนอแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบ

บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ใช้ระยะเวลาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

4. เนื้อหาในการวิจัย

ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ และแนวทาง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านคือ 1) การวางแผนเกี่ยวกับ งานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาทำงานร่วมกัน มีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบฐานข้อมูล โดยสามารถเรียกข้อมูลมาใช้ได้ ในภายหลัง เพื่อส่งข้อมูลหรือสารสนเทศเหล่านั้นไปให้ผู้ที่ใช้ที่ต้องการถึงกันและกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็วถึงจะอยู่ต่างสถานที่ก็ได้ในตลอดเวลา มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระบบ

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีทางด้าน Software Hardware Peopleware และ Management เพื่อการพัฒนาระบบงานวิชาการ

3. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนางานด้านงานวิชาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการจัดทำสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตร การวัดผลประเมินผลการเรียน และการนิเทศการศึกษา เป็นต้น

4. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ

การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการใน 4 งานดังนี้

4.1 การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ หมายถึงการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน และบันทึกการสอน

4.2 การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในด้านการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการฝึกงาน

4.3 การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ การจัดสื่อ การเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน

4.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการใน 4 ด้านคือ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

6. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนของภาครัฐที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนของรัฐ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

8. ครู หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับพัฒนางานในโรงเรียนขยายโอกาส
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และผลตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.94

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหา

2.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสมบูรณ์ ความถูกต้องด้านภาษา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โดยหากำหนดขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับประเด็นที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence : IOC)

2.4 ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คิดเป็นสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครูผู้สอน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยใช้สูตรของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด. 2543) ได้ค่าความเที่ยง 0.94

2.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 15-31 มีนาคม 2552 ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งไปรษณีย์เป็นบางส่วน โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 292ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 292 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้คอมพิวเตอร์จัดกระทำกับข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ เป็นสถิติบรรยาย ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ที่เป็นปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่แล้วเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน

จากการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 62 โรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดและประเมินผลมากที่สุด ส่วนด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการที่นำมาใช้น้อยที่สุด สำหรับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละด้าน สรุปผล ดังนี้

1.1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ

จากการศึกษาพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) โดยมีการนำไปใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การวางแผนจัดโครงสร้างหลักสูตร 2) การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานวิชาการ 3) การวางแผนพัฒนาหลักสูตร

1.1.2 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) โดยมีการนำไปใช้มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1) การจัดตารางสอน 2) การจัดชั้นเรียน 3) การจัดครูเข้าสอน

1.1.3 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) โดยมีการนำไปใช้

มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1) การผลิตสื่อการเรียนการสอน 2) การบริการสืบค้นข้อมูลสำหรับครูและนักเรียน 3) การติดตามและนิเทศการสอน

1.1.4 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) โดยมีการนำไปใช้มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1) การจัดทำฐานข้อมูลประกาศนียบัตรนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา 2) การรายงานการสำเร็จการศึกษา 3) การจัดทำฐานข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียน

1.2 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สรุปผลดังนี้

1.2.1 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ

ผลการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางโดยสรุป 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้ความรู้แก่บุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและบันทึกการสอนแต่ละครั้งเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระ ตลอดจนใช้ในการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับโครงการที่จะเปิดสอนรายวิชาในภาคเรียนต่อไป 2) ทำการศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเมื่อโรงเรียนมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เมื่อมีการใช้หลักสูตรต้องมีการประเมินผลการใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรซึ่งต้องรวบรวมข้อมูลในทุกๆ ด้านจึงต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุตาม

วัตถุประสงค์ 3) ประชุมระดมสมอง เพื่อหาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานวิชาการ แผนงานโครงการ 4) นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประสานงานส่งงาน และติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ 5) จัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนางาน

1.2.2 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ผลการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางโดยสรุป 3 แนวทาง ดังนี้ 1) พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครู 2) ส่งเสริมการจัดทำแบบเรียน E-Learning สำหรับใช้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 3) จัดประชุมเพื่อประเมินผลสำเร็จและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.2.3 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ผลการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางโดยสรุป 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ส่งเสริมให้มีการผลิต พัฒนา ใช้และเผยแพร่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) จัดหาโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพและเนื้อหา ตรงตามหลักสูตรมากที่สุด 4) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามงาน 5) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำคลังข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ 6) ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยให้เพียงพอ เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูล ความรู้ ได้อย่างรวดเร็ว

1.2.4 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางโดยสรุป 5 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล 2) จัดเก็บข้อมูลการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ตลอดเวลา 3) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล รายวิชา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) มีการเก็บหลักฐานการพัฒนาในระยะเริ่มแรก ให้เป็นระบบสารสนเทศ 5) จัดประชุมเพื่อประเมินผลความสำเร็จและอุปสรรคในการดำเนินงาน

การอภิปรายผล

1. สภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ

1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการในภาพรวม พบว่า มีการนำไปใช้ในระดั้มาก โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลมีการใช้มากกว่าด้านอื่นๆ จากข้อค้นพบนี้จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงข้อมูลการรายงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ที่พบว่า ครู มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการค่อนข้างน้อย(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 [สพท. อุดรธานี เขต 3], 2550) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันประมาณ 2551 - 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีนโยบายการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ชัดเจนขึ้น เพื่อสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ข้อ 4: เร่งพัฒนาความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้แก่สถานศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งด้าน ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

ซอฟต์แวร์ (Software) และบุคลากร (Peopleware) ให้แก่โรงเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งในปัจจุบันทุกโรงเรียนต้องรายงานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดจนข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลของนักเรียน ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและเนื่องจากการวัดและประเมินผลมีความยุ่งยากสำหรับครูผู้สอนที่ไม่ชำนาญในการคำนวณ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจะช่วยให้การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนกระทำได้ง่ายขึ้น มีความแม่นยำและสะดวกแก่การนำข้อมูลไปใช้ในทุกโอกาส

1.2 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ พบว่ามีการนำไปใช้ในการวางแผนจัดโครงสร้างหลักสูตรมากกว่าใช้ในงานอื่นๆ โดยมีการนำไปใช้ในระดั้มาก จากข้อค้นพบนี้จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงข้อมูลจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ที่พบว่า ครู มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการค่อนข้างน้อย ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ(สพท.อุตรธานี เขต 3, 2550) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปีงบประมาณ 2551 - 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี เขต 3 ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นและมีการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โรงเรียนมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในงานวิชาการมากขึ้น และเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาซึ่งแต่ละโรงเรียนนอกจากจะมีหลักสูตรแกนกลางแล้วยังต้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้สะดวกต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตรและสามารถปรับแก้ได้ตามสภาพการณ์ที่

1.3 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับ

การเรียนการสอน พบว่ามีการนำไปใช้ในการจัดชั้นเรียนมากกว่าใช้ในงานอื่นๆ โดยมีการนำไปใช้ในระดั้มาก จากข้อค้นพบนี้จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงข้อมูลจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ที่พบว่า ครู มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการค่อนข้างน้อย ครูยังขาดทักษะในการผลิตสื่อเทคโนโลยีและการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (สพท.อุตรธานี เขต 3, 2550) ทั้งนี้ การจัดชั้นเรียนเป็นการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันมีการเน้นสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น ปีงบประมาณ 2551 - 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี เขต 3 ได้มีการจัดอบรมการผลิตสื่อเทคโนโลยีแบบต่างๆ ให้แก่บุคลากรในสังกัดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการจัดการแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านการผลิตสื่อเทคโนโลยีสำหรับครูและในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งต้องมีการผลิตสื่อและนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดการตื่นตัวในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

1.4 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน พบว่ามีการนำไปใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนมากกว่าใช้ในงานอื่นๆ โดยมีการนำไปใช้ในระดั้มาก จากข้อค้นพบนี้จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงข้อมูลจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ที่พบว่าพบว่า ครู มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการค่อนข้างน้อย ครูยังขาดทักษะในการผลิตสื่อเทคโนโลยีและการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (สพท. อุตรธานี เขต 3, 2550) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในช่วงเวลาที่ผ่านมามีโรงเรียนขยายโอกาสทางการ

ศึกษา มีการพัฒนาพร้อมกันหลายๆ ด้าน จึงไม่ได้เน้นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่าที่ควร ตลอดจนไม่สามารถจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและไม่สามารถติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ ในปีงบประมาณ 2551-2552 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีโครงการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตให้โรงเรียน ครบร้อยละ 90 ต่อมาตลอดจนจัดสรรงบประมาณตามโครงการจัดหาคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการเรียนการสอน (Computer for Lab: CL) ให้แก่โรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นและมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงใช้ นอกจากนี้บางโรงเรียนยังได้รับบริจาคจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางโรงเรียนก็ใช้งบเหลือจ่ายและเงินอุดหนุนการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น จึงพบว่าปัจจุบันโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียนรวมทั้งการบริหารงานวิชาการมากขึ้น

1.5 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ามีการนำไปใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลการออกประกาศนียบัตรนักเรียนที่สำเร็จการศึกษามากกว่าใช้ในงานอื่นๆ โดยมีการนำไปใช้ในระดั้มาก จากข้อค้นพบนี้จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงข้อมูลจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ที่พบว่าครู มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการค่อนข้างน้อย (สพท.อุดรธานี เขต 3, 2550) ทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบันการเชื่อมโยงข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณ และข้อมูลการเรียนฟรีตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี จะต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจึงต้องมีการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผลเพื่อรายงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อมูลการสำเร็จการศึกษา ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลของ

นักเรียนเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญถือเป็นหลักฐานของทางราชการที่ต้องมีทะเบียนคุม การจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบทำให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้สะดวก รวดเร็วและถูกต้องแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบก็ตาม

2. แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ

2.1 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ พบว่าควรมีการพัฒนาบุคลากร การแสวงหาวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารและเก็บข้อมูลต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550 - 2554 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่กำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ร่วมพัฒนา ผลิตและใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ เพราะการขับเคลื่อนภารกิจใดๆ จะสำเร็จได้ก็ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางการทำงานที่มีคุณภาพ

2.2 ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับ การเรียนการสอน พบว่าควรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับครู การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้แม้เทคโนโลยีจะก้าวไกลเพียงใด แต่ก็ต้องอาศัยคนเป็นผู้ควบคุมและผลิตสื่อในการใช้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเมื่อดำเนินการแล้วก็ต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาจนเกิดวงจรคุณภาพในที่สุด

2.3 ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน พบว่าควรมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิต สื่อนวัตกรรม การจัดทำคลังข้อสอบ การเพิ่มศักยภาพของระบบอินเทอร์เน็ตและเครื่องคอมพิวเตอร์

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าควรมีการ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล การจัดเก็บหลักฐานและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ควรนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนให้การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานในวงจรการทำงานรอบต่อไป เช่น มีการเก็บสถิติการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ เป็นปีการศึกษา เพื่อจะใช้ในการวางแผนบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับปีการศึกษาถัดไป มีการเก็บสถิติข้อมูลบุคลากรเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การทำปฏิทินงานวิชาการทั้งระดับฝ่าย และระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพื่อให้มีแนวทางการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น การทำบทเรียน E-Learning การผลิตสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทั้งนอกห้องเรียนและนอกเวลาเรียนได้ ตลอดจนส่งบุคลากรไปฝึกอบรมตามหน่วยงานต่างๆ ตามความเหมาะสม

1.3 ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยสามารถรองรับโปรแกรมการใช้งานใหม่ๆ ได้ มีสัดส่วนของคอมพิวเตอร์ต่อผู้เรียนที่เหมาะสม ควรจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลความรู้ และติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้ครบตามกลุ่มสาระ เพื่อให้บุคลากรได้นำไปใช้ในการเรียนการสอน

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำคลังข้อสอบที่สามารถเรียกใช้ได้ทันที และจัดให้มีโปรแกรมการประเมินผลมาใช้ เช่น โปรแกรม STUDENT'44, STUDENT'51, หรือโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษา (SMIS) สำหรับเก็บข้อมูลและทำาระเบียนสะสมของนักเรียน เป็นต้น เพื่อให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บข้อมูลการพัฒนาตั้งแต่เริ่มแรกอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.1 ควรนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงานวิชาการทั้งด้านการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.3 ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนครูและนักเรียนและเพื่อให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยสามารถรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้

2.4 ควรส่งเสริมการจัดทำบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและนำระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้ในโรงเรียนเพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.5 ควรจัดหาโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการในงานวิชาการและจัดการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม The Geometer's Sketchpad สำหรับการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โปรแกรม Interactive Physics Simulations, โปรแกรม Stellarium และโปรแกรม Celestia สำหรับสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2.6 ควรจัดสร้างห้องปฏิบัติการที่มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อประสม (Multimedias) เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.2 ควบคู่การศึกษา สภาพปัญหาและความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ทวีศักดิ์ กออนันตกูล. (2545). **เทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: ชัคเคสมิเดีย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2549). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3, (2550). **รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550**. (เอกสารอัดสำเนา). อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่.

